

ARTHUR LEHNING

**KROPOTKINS
ANARCHISME**

**PRINCIPLES, PROPOSITIONS &
DISCUSSIONS
FOR LAND & FREEDOM**

AN INTRODUCTORY WORD TO THE
'ANARCHIVE'

"Anarchy is Order!"

*I must Create a System or be enslav'd by
another Man's.*

*I will not Reason & Compare: my business
is to Create'*

(William Blake)

During the 19th century, anarchism has developed as a result of a social current which aims for freedom and happiness. A number of factors since World War I have made this movement, and its ideas, disappear little by little under the dust of history.

After the classical anarchism - of which the Spanish Revolution was one of the last representatives-a 'new' kind of resistance was founded in the sixties which claimed to be based (at least partly) on this anarchism. However this resistance is often limited to a few (and even then partly misunderstood) slogans such as 'Anarchy is order', 'Property is theft',...

Information about anarchism is often hard to come by, monopolised and intellectual; and therefore visibly disappearing. The 'anarchive' or 'anarchist archive' Anarchy is Order (in short **A.O**) is an attempt to make the **'principles, propositions and discussions'** of this tradition available again for anyone it concerns. We believe

that these texts are part of our own heritage. They don't belong to publishers, institutes or specialists.

These texts thus have to be available for all anarchists and other people interested. That is one of the conditions to give anarchism a new impulse, to let the 'new anarchism' outgrow the slogans. This is what makes this project relevant for us: we must find our roots to be able to renew ourselves. We have to learn from the mistakes of our socialist past. History has shown that a large number of the anarchist ideas remain standing, even during the most recent social-economic developments.

'Anarchy Is Order' does not make profits, everything is spread at the price of printing- and papercosts. This of course creates some limitations for these archives.

Everyone is invited to spread along the information we give . This can be done by copying our leaflets, printing from the CD that is available or copying it, e-mailing the texts ,...Become your own anarchiv!!!

(Be aware though of copyright restrictions. We also want to make sure that the anarchist or non-commercial printers, publishers and authors are not being harmed. Our priority on the other hand remains to spread the ideas, not the ownership of them.)

The anarchive offers these texts hoping that values like **freedom, solidarity and direct action** get a new meaning and will be lived again; so that the struggle continues against the

*'demons of flesh and blood, that sway
scepters down here;
and the dirty microbes that send us dark
diseases and wish to
squash us like horseflies;
and the will-'o-the-wisp of the saddest
ignorance'.
(L-P. Boon)*

The rest depends as much on you as it depends on us. Don't mourn, Organise!

Comments, questions, criticism, cooperation can be send to

A.O@advalvas.be

A complete list and updates are available on this address, new texts are always

welcome!!

"KROPOTKINS ANARCHISME"

ARTHUR LEHNING,

uit Grondslagen. 1932, no.3.

Ook te vinden op blz 63 e.v. van Arthur Lehnings "DE DRAAD VAN ARIADNE" - essays en Commentaren 1, uitgave Wereldvenster, Baarn, 1979, ISBN 90 293 9724 1 - (eerder, 1966, Polak & Van Gennep, Amsterdam).

In verlerlei opzichten was Peter Kropotkin een optimist, maar hij was geen utopist. Het anarchisme was voor hem minder een bepaald maatschappelijk ideaal, een als ideaal beschouwde maatschappij-toestand, dan wel een beginsel van maatschappelijk leven, van maatschappelijke ontwikkeling. De sociale revolutie had dan ook niet een 'Duizendjarig Anarchistisch Rijk' in te luiden, maar de weg vrij te maken voor een socialistische ontwikkeling. Socialisme kon voor hem niet anders betekenen dan anarchistisch socialisme. Zoals voor de grondleggers van het marxistische socialisme was ook voor Kropotkin de staat niets anders dan de uitdrukking van de economische klassentegenstelling der maatschappij.

De staat is volgens hem een kunstmatige organisatie der maatschappij, een instelling van de heersende klassen om hun macht te handhaven. Daar het juist de taak is van het socialisme deze kunstmatige organisatie te

vernietigen en een organische ontwikkeling van de maatschappij mogelijk te maken, komt de staat voor deze revolutionerende omwenteling niet in aanmerking. Voorwaarde voor zulk een natuurlijke ontwikkeling der maatschappij is de vernietiging van het eigendom maar ook van de politieke autoriteit.

Het is Proudhon geweest, die het duidelijkst de eenheid van kapitaal en autoriteit heeft gezien en geformuleerd dat de vooruitgang een tweevoudige zaak is, wie de economische bevrijding wil moet ook de bevrijding van de politieke onderdrukking willen, d.w.z. de afschaffing van de staat. De geschiedenis van het kapitaal is niet te schrijven zonder de geschiedenis van de autoriteit. Het zijn de beide vormen waardoor minderheden steeds in staat geweest zijn, en in staat zijn hun heerschappij te grondvesten en te handhaven.

Aan de arbeiders te verkondigen, dat het socialisme te verwezenlijken is, of ook maar de eerste stap op weg naar het socialisme mogelijk zou zijn, door het in bezit nemen van de regeringsmachine, dat is, schreef Kropotkin, een kolossale historische vergissing, die aan misdadigheid grenst. De verovering van de macht, de verwisseling van personen, die regeren, zal het socialisme niet bevorderen, maar slechts het ogenblik vertragen, waarop de arbeidersklasse begrijpen zal, dat zij het zelf moet zijn, die geheel nieuwe economische en politieke vormen in het leven moet roepen.

Een profetisch woord over deze verovering van de regeringsmacht - geschreven in 1900 - is letterlijk in vervulling gegaan; de sociaal-democratische partij is de partij geworden van de socialistische reactie, 'de partij, die op een goede dag zal trachten de revolutie te smoren in naam van het socialisme, want het socialisme kan niet reformistisch zijn; als het weigert revolutionair te zijn valt het noodzakelijkerwijze in handen van de reactie'. Voor een socialistische opbouw is van een regering, of ze zich 'Dictatuur van het Proletariaat' of 'voorlopige regering' noemt, niets te verwachten. Van te voren staat vast, dat ze niets voor de revolutie doen kan, want de nieuwe instellingen moeten door het volk zelf worden uitgewerkt en tot stand gebracht.

Welke vormen de staat ook aanneemt: ze blijft een hindernis voor de sociale revolutie en het socialisme. Als de revolutie het staatsmonster niet vernietigt, zal de staat de revolutie vernietigen.

In al zijn werken heeft Kropotkin er echter steeds de nadruk op gelegd dat de sociale revolutie gedoemd is te mislukken, indien niet door de arbeidersklasse zelf de nieuwe instellingen in het leven geroepen worden, die staat en kapitalisme moeten vervangen. Vanaf 1880, toen Kropotkin voor de eerste maal een program voor het 'communistiche anarchisme' ontwikkelde tot het 'Nawoord' van zijn 'Woorden van een Opstandeling',

geschreven in 1919, heeft hij de gedachte van een constructieve revolutie altijd weer herhaald. Al heeft zich zijn terminologie in de loop der jaren gewijzigd, zijn grondgedachte was steeds, dat het de arbeidersorganisatie's moesten zijn, die de vormen van de nieuwe maatschappij uit te werken hadden. Kropotkin was lid van de Eerste Internationale - 'in de grond van de zaak een Internationale van vakorganisaties' - en hij heeft in het franse syndicalisme dat in de jaren negentig opkwam een voortzetting gezien van de bakoenistische vleugel der Eerste Internationale.

Het sprak vanzelf dat Kropotkin in 1917 ook de sovjets al de uitdrukking van het syndicalistische socialisme en van een constructieve revolutie begroette, maar hij heeft zeer vroeg gezien en het ook uitgesproken dat de communistische staatsdictatuur alle betekenis aan de sovjets zou ontnemen.

In zijn 'Brief aan de Arbeiders van West-Europa' van 28 april 1919, schreef hij dat de poging om een communistische republiek te vormen op de grondslag van een gecentraliseerd staatscommunisme onder het regiem van een partijdictatuur gedoemd was op een mislukking uit te lopen. De sovjets, 'raden' van arbeiders en boeren voor het eerst ontstaan tijdens de revolutie van 1905 en sinds de februari-revolutie van 1917 over het gehele land in het leven geroepen met het doel het sociale en economische leven te organiseren,

zouden alle betekenis verliezen indien het land door een partij-dictatuur zou worden geregeerd.

Kropotkin schreef:

"De arbeiders- en boerenraden verliezen hun betekenis als de verkiezingen niet zijn voorafgegaan door een vrije verkiezingscampagne en ze onder de pressie staan van een partij-dictatuur. Natuurlijk, de gewone verontschuldiging is, dat de dictatuur onvermijdelijk is om het oude regiem te bestrijden. Maar waar de revolutie is doorgevoerd om een nieuwe maatschappij op te bouwen op een nieuwe economische basis, betekent een dergelijke stand van zaken eenvoudig een stap terug. Het betekent de doodsklok van het nieuwe systeem. De methoden om een reeds verzwakte regering omver te werpen, zijn in de oude en nieuwe geschiedenis welbekend. Maar het is nodig nieuwe vormen van leven te scheppen, speciaal nieuwe vormen van productie en ruil, zonder daar voorbeelden ter navolging van te bezitten; als alles opnieuw opgebouwd moet worden, en als een regering het op zich neemt iedere burger van een lamp te voorzien en zelfs van een lucifer om die lamp mee aan te steken, en het dan niet volbrengen kan, zelfs niet met een ongelimiteerd aantal ambtenaren - dan wordt die regering tot een last.

Ze ontwikkelt een zo formidabele bureaucratie, dat de franse bureaucratie, die

de hulp nodig heeft van 40 ambtenaren om een boom te verkopen, die bij een storm op de hoofdweg is gevallen, hierbij vergeleken een kleinigheid is. Dat is wat wij leren in Rusland. De ontzaglijke constructieve arbeid, die een sociale revolutie vereist, kan niet door een centrale regering worden volbracht, zelfs wanneer deze tot gids meer hulp heeft dan enkele socialistische en anarchistische handboeken. Deze arbeid vereist kennis, hersens, en vrijwillige samenwerking van een leger van plaatselijke en gespecialiseerde krachten; die alleen kunnen de strijd aanbinden met de hele verscheidenheid van economische problemen, zoals ze zich plaatselijk voordoen. Deze samenwerking te verwerpen en alles over te dragen aan het inzicht van partijdictatoren, betekent de kernen van onafhankelijkheid van ons leven: de vakverenigingen en de plaatselijke coöperatieve organisaties vernietigen, door hen in bureaucratische partijorganen te veranderen, zoals op het ogenblik gebeurt. Dat is de manier de revolutie niet te volbrengen, haar verwezenlijking onmogelijk te maken.